

ماه کنش و دیر! «مساء الخیر»، یا ثامن البدور! «صباح النور»
در هم شکسته سکر خراسان را، رقصی که لهجه‌ی عربی دارد / کل می کشد برای تو پلک توس، نمی می زند برای تونیشابور
اینک تویی که آن سوی این ایوان، لب بسته‌ای و رنگ نمی‌ریزی / طرحی بز که گوش شیاطین کر، پلکی بز که چشم خدایان کور
پلکی بز برین ملاحظه را، آهوی سر مه زار نگاهت را / دارد غروب می کند این بلخند، انگار گریه می کند این انگور

■ قالب‌ها

در حوزه مباحث ساختاری نیز شعر حوزه در چند دهه اخیر، با استفاده از قالب‌های مختلف شعر کلاسیک و همچنین شعر نو به تنوع خوبی در فرم دست یافته است. شاعران طلبه چون دیگر شاعران انقلاب از قابلیت‌های قالب‌های مختلف شعر فارسی جهت بیان اندیشه‌های دینی و انجام رسالت تبلیغی خود به خوبی بهره برده‌اند.

در عرصه شعر کلاسیک استفاده از قالب‌های رایجی چون غزل، مثنوی، رباعی، دوبیتی و قالب نسبتاً تازه چارپاره در آثار شاعران حوزوی فراوان، دیده می‌شود. قالب‌های مهجور مانده‌ای چون قصیده، ترکیب بند و ... نیز گهگاه مورد توجه قرار گرفته است. اما همانگونه که پیش از این نیز اشاره شد با مواجهه‌ای تازه و شیوه‌ای نو. در این سالها نگاه و بیان نوی شاعران در قالب‌های سنتی شعر فارسی سبب به وجود آمدن شیوه‌ای گردید که برخی به آن، شعر نو کلاسیک می‌گویند. اما از توفیقات دیگر شعر حوزه روی آوردن شاعران حوزوی به قالب‌های مختلف شعر نو نظیر نیمایی، سپید، طرح، هایکو و ... است. استفاده از ظرفیت‌های قالب‌های نو برای بیان اندیشه‌های مذهبی در سالهای اخیر، این قالب‌ها را از انحصار آثار روشنفکر مآبان و بعضاً ضد دین خارج کرد.

استاد موسوی گرمارودی، شاعر مطرح انقلاب از پیشگامان این وادی محسوب می‌شود. به خصوص دو شعر منشور «خط خون» و «در سایه سار نخل ولایت» از این شاعر متعهد نقشی جریان ساز در اقبال دیگر شاعران انقلاب به قالب‌های شعر نو داشته است. اما چرا از دکتر گرمارودی در این نوشتار نام می‌بریم. سید علی موسوی گرمارودی بسان بسیاری از اندیشمندان و فرهیختگان ارجمند معاصر، از دانش آموختگان حوزه‌های علمیه می‌باشد و محافل درسی و مباحث علمی حوزه، نقش عمده‌ای در شکل‌گیری اندیشه دینی ایشان داشته است. اندیشه‌ای که سبب خلق مضامینی ژرف و شگرف و فرازهایی شکوهمند در آثار ایشان شده است. در میان شاعران حوزوی برخی به صورت تخصصی

سروده‌های خود را در قالب‌های نو متمرکز کردند و برخی در کنار آثار کلاسیک در قالب‌های نو نیز طبع آزمایی کردند. اگر چه به دلایل مختلف رونق شعر نو در میان حوزه‌ها هیچ‌گاه به اندازه شعر کلاسیک نبوده است اما همواره حرکت و سیر آهسته و پیوسته خود را داشته است.

عبدالرزاق ضایی نیا که از محصلین علوم دینی در حوزه‌های علمیه بوده است و صاحب نامی آشنا در عرصه شعر و نقد کشور می‌باشد، در کنار سرودن در قالب‌های کلاسیک تجربه‌های موفقی نیز در عرصه شعر نو دارد.

«فرشته بفرستید» عنوان یکی از آثار اوست که به عنوان اثر برتر دومین جایزه کتاب سال دفاع مقدس معرفی گردید.
مناجات گونه از آثار سپید او:

«سفر سوم»

به هزار بهانه خواندمت؛

به هر لهجه و لحن

که می دانستم؛

-آی...

نزدیک ترین دور!

دویدم و

گریستم و

آنگاه ماهرها

در شورش نسیم سرودند:

- هو... یاهو!

این گونه

دست‌های تمنا

مبهوت انعکاس صدا ماندند؛

چشمان عاشق ستاره‌ور درخت

با دست‌های خالی

خندیدند

- کجایی؟

آی... دورترین نزدیک!

تشکیل حلقه‌های نقد و بررسی و هم چنین اختصاص جایزه‌های ادبی برای شعر نو، به گسترش دایره شاعران نوسرای شعر حوزه و رشد کمی و کیفی آن منجر خواهد شد. امری که در سالهای اخیر اتفاق افتاده است و نوید آینده‌ای روشن را با خود به همراه دارد.

■ شعر کودک و نوجوان

از دیگر اتفاقات مبارک چند دهه اخیر، حضور جدی شاعران حوزه در فضای شعر کودک و نوجوان است. بیان مضامین دینی و مسائل اعتقادی با زبان و بیانی روان و مناسب می‌تواند نقشی تاثیرگذار در شکل‌گیری شخصیت و آینده کودکان و نوجوانان داشته باشد. در طول سالهای اخیر، انتشار نشریات تخصصی برای سنین کودکان و نوجوانان در شهر مقدس قم و در همسایگی حوزه علمیه، مقدمات حضور حرفه

ای طلاب شاعر را در این فضا فراهم کرد. نشر آثار در مجلات مورد بحث، نام این شاعران را رفته رفته در کشور مطرح ساخت و سبب شد تا به صورت جدی‌تری در این مسیر قلم بردارند. نقد و بررسی اشعار کودک و نوجوان، در جلسات تخصصی با حضور شاعران نام‌آشنا شد و پویایی این مقوله را در میان شاعران حوزوی رقم زد.

تقی متقی یکی از مطرح‌ترین شاعران حوزوی در عرصه شعر کودک و نوجوان کشور است که سرایش و نشر چندین مجموعه شعری در این زمینه را در کارنامه ادبی خود دارد.

ابره‌های دوره گرد شاعرند

شعرشان به چشم آب، آبی ست

مثل خنده‌ی انار، دلنشین

مثل اشک روشن گلایی ست

*

ابره‌های دوره گرد شاعر را

شادمانه تا بهانه می‌کنند

بی مجاز و استعاره ساعتی

توی دست باد، خانه می‌کنند

*

ابره‌ها به کوه و دشت می‌رسند

پا به پای بادهای رهگذر

توی دهن شان جرقه می‌زند

ناگهان هزار بیت شعر تر

*

شعر ابر جوبه جوترانه خوان

می‌رود چو موج‌های بی‌قرار

حفظ می‌کنند شعر ابر را

سبزه و گل و شکوفه و بهار

از دیگر شاعران فعال و موفق سالهای اخیر حوزه، یحیی علوی فردمی باشد که با ارائه آثار فراوان و انتشار مجموعه‌های متعدد، حضوری موفق در این وادی را تجربه کرده است. «دو تا بیست» عنوان اثری است از این شاعر طلبه:

چقدر شادمانم

چقدر روز خوبی ست

چون از معلم امروز

گرفته ام دو تا بیست

*

نوشته بودم انشا

که: «من چقدر شادم

از این که قلم‌مرا

به جشن هدیه دادم»

*

معلمم نوشته

کنار بیست این را

«یکی برای قلک

یکی برای انشا»